Ч. 280 Субота 16 (28) грудня 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цїлий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Де подїлись принципи?

Куди завела принципіяльна полїтика пос. Романчука і его полїтичних товаришів, найлїпшим доказом на то есть слїдуючий факт, про котрий розказує „Буковина“ в другій части статї під заголовком: „Принципіяльна полїтика на кацапскій розчинї“. Там ось що розказує ся:

Найсумнїйший для нашої національної справи добуток із сеї „принципіяльної полїтики“ становить безперечно послїдна вандрівка полїтичних товаришів п. Романчука до Відня під проводом цїлої фаланґи найславнїйших московских аґентів. Та ж преціњ п. Романчук і его орґан „Дїло“ не схотять перечити, що адвокат Добрянский, Процик, Павенцкий, Марков, Мончаловский і Щавиньский належать до найрухливійших діячів московскої полїтики в Галичинї; а власне всї тї кацапскі матадори не тілько взяли участь в сій полїтичній вандрівцї, але відгравали у Відни, можна сказати, першу ролю. Славнозвістний ще з давнїйшої демонстрациї против митрополита Сильвестра Сембратовича ѕвцебійник Щавиньский підписав разом з п. Романчуком офіцияльне запрошенє, котре подаємо тут в нїмецкім орїґіналї:

P. T. Wir beehren uns Sie hiemit zu einer Versammlung nach §. 2 des Vereinsgesetzes für den 14 December l. J. 8 Uhr Abends, einzuladen, die zu Ehren der hier weilenden Deputation galiz. Ruthenen im Saale des Hotel Union IX. Nussdorferstrasse 23 stattfinden wird.

Wien 13 December 1895.

Julian Romanczuk.
Dr. Eugen Ozarkewicz,
Wladimir Szczawinskyj.

На сїм зібраню говорив Мончаловский річ про „адін русскиј“ народ, і нїхто з присутних полїтичних товаришів п. Романчука, нї сам п. Романчук, яко провідник опозицийних народовців, що то нїби так горячо борють ся про добро і славу нашого народу, не піднїс против сеї цїлковитої неґациї нашої нациї нї одного слова рішучого протесту. Се доказує цїлком наглядно, що сим народовцям на нехтованю і зневажаню народного прапора нїчого не залежить?“ /Тут можемо сьміло запитати ся „Дѣла“: хто запродав народний прапор, чи „Буковина“, чи „Дѣло“?

Віденьске чисто кацапске академичне товариство „Буковина“, заопікувало ся путниками, а тамошнї Румуни, що у нас на Буковинї так пристрастно поборюють кождий і найслабший прояв нашого національного розвою і лучать ся з кацапами, гостили між сими полїтичними вандрівниками.

І чи-ж се не доказує як найяснїйше, що на чолї сеї полїтичної вандрівки стояли кацапи і відограли там першу ролю, наколи п. Романчук і его полїтичні товариші, як Олесницкий і др., заняли другорядне місце, і відограли підрядну ролю: der geführten Führer?

Врештї цїла істория сеї полїтичної вандрівки доказує цїлком наглядно, що кацапи були ініцияторами і душею сеї полїтичної демонстрациї.

Ми не хочемо додавати до сего факту нїякого коментаря, бо він впрочім его й не потребує, факт говорить аж за надто ясно сам за себе; але спитаємо лиш пос. Романчука і его полїтичних приятелів: Де подїлись принципи? Чи они вже таки зовсім відкинули принцип національний і станули на принципі кацапскім?

Тайни Ілдіз-кіоску.

Через Берлин розійшлась сими днями вість, що неправдою есть, мовби то хтось зробив в Константинополи заговір против султана Абдул-Гаміда і хотїв скинути его з престола, а російскі ґазети старають ся знов доказувати, що весь заколот в Туреччинї робить Анґлїя. Сему послїдному не дасть ся по части заперечити, але з другої сторони треба й то сказати, що бодай чи не найбільший заколот роблять всілякі інтриґи на дворі султана в Ілдіз-кіоску. О тих інтриґах подає специяльний кореспондент берлиньского Tageblatt-у вельми характеристичні для теперішних відносин в Туреччинї вісти.

Злим духом — каже згаданий кореспондент — есть новий любимець султана Ізет-бей, котрому удало ся відсунути від султана всїх инших дорадників. Все, що злого стало ся в турецкій державі за послїдних три місяцї, чи то в полїтицї внутрішній, чи заграничній, всякі кривди — то все зробили пілшепти одного чоловіка. Рідко який чоловік прийшов в так короткім часї до впливу в державі як Ізет-бей.

З новим великим везиром Галїл Ріфат-пашою завів він зараз від самого початку борбу. Він то звабив Саіда-пашу до Ілдіз кіоску і хотїв висунути на місце Галїла. Коли ж Саід не хотїв на его предложенє згодити ся, він нагнав его, а відтак в ролі султаньского посередника нагнав Саідови такого страху, що той не видів иншої ради, як лиш сховати ся до анґлїйскої амбасади.

Коли Ізет-бей побачив, що не так легко удасть ся ему усунути Галїл-Ріфата, придумав

12)

Дещо з технїки.

(Дальше).

V.

Сьвітло електричне, каблукове і жарове. — Фабрикация вугля до сьвітла каблукового і жарових лямп електричних — Сьвітло ґазове. — Ґаз мішаний і ґаз водний. — Ґаз олїйний і осьвітлюванє ваґонів на зелїзницях. — Осьвітлюванє улиць і домів.

Нїмецкий фабрикант Юлїй Пінч у Фірштенвальде придумав перед кількома роками ще й другий рід ґазу, котрий фабрикациї звичайного ґазу мав надати ще більшої ваги. Він придумав т. зв. водний ґаз, котрий робить ся таким способом. В зелїзних ретортах пражить ся вуголь а відтак коли вже зачне добувати ся з него газ, вдмухує ся через 10 до 15 мінут воздух в однім напрямі, через що вугле незвичайно сильно розжарить ся. Тогди з противного боку пускає ся до реторт через 3 до 6 мінут водну пару, від чого гравь чим раз більше потахає. При тім творить ся мішанина ґазу, котру називають ґазом водним від того, що в нїй есть дуже богато водня, котрий коли горить, дає дуже велику теплоту. Ґаз сей хоч в деякім напрямі есть дуже добрий, показав ся о стілько непрактичним, що есть шкідливим для здоровля і дуже трудно удержати его так, щоби він з рур не добував ся. Длятого для безпечности додають до него асафатиди (Asa foetida, рід живицї з ростини, подібної до нашого кропу, котра росте в Перзиї), щоби его було зараз чути, скоро він де видобуде ся з рури. У фабрицї Пінча уживають до роботи, значить ся, до паленя, топленя і т. д. виключно сего ґазу. А що фабрики Пінча у Фірштенвальде і Берлинї виробляють також лямпи до осьвітлюваня ваґонів і доставляють зелїзницям олїйного ґазу, то скажемо тут дещо й про сей спосіб осьвітлюваня.

Лямпи до ваґонів на зелїзницях не мають впрочім нїчого незвичайного в собі, хиба лиш то, що сьвітять ґазом, котрий везуть вози з собою. А все-ж таки коштувало то не мало труду старого Пінча, батька теперішних властителів фабрик, заким він придумав спосіб осьвітлюваня ваґонів ґазом. Він їздив цїлими тижднями, ба й по кілька недїль без перерви межи Віднем а Берлином та все пробовав і придумував, доки аж не придумав. До осьвітлюваня ужив він т. зв. олїйного ґазу, котрий робить ся з останків при фабрикациї парафіни, т. зв. тяжких олїів, які остають ся при робленю теру з брунатного вугля, в той спосіб, що тї останки пражить ся в зелїзних ретортах. Ґаз той чистить ся відтак і наповняє ся ними великі цилїндри, що суть уміщені під ваґонами і з них спроваджує ся відтак ґаз до лямп, уміщених в горі у ваґонї. Фабрики Пінча доставляють отже майже всїм зелїзницям на сьвітї не лиш лямп але й того ґазу. Відповідної величини рури наповняють ся ґазом олїйним, а відтак залютовують ся щільно. Лютованє відбуває ся в той спосіб, що у великих зелїзних коритах есть розтоплена цина, в котру мачає ся цїлї рури з ґазом. До топленя зелїза, цини і т. п. робіт уживають отже т. зв. водного ґазу, котрий вдмухує ся до печи окрема до того машина, мішаючи ґаз рівночасно з воздухом.

Із сих кількох примірів видимо, як електрика вплинула також на ужиток і фабрикацию ґазу, котрий немов став боронити ся і вишукувати собі нові поля до роботи, як коли б бояв ся, щоби електрика его таки зовсім не убила. Зі сьвітлом електрики не міг він що до сили видержати конкуренциї, то-ж перекинув ся на иншї поля промислу, взяв ся навіть до машин. А треба признати, що ґазові машини, особливо поменші, задержали ще до нинї своє значінє, хоч в виду сили електричної вже чим раз більше его тратять. Малі машини або т. зв. мотори ґазові відзначають ся особливо тим, що суть дуже поединчі, ходять тихо і не потребують великої обслуги. Машина така складає ся з кітлина подібного як в паровій машинї, в котрім подібно як в ручній сикавцї або т. зв. пукавцї посуває ся сувач то в гору,

инший плян і піддав султанови гадку, щоби установити над великим везиром рід канцлера і віддати тому верховну власть. Але й то ему не удало ся. Тогди взяв ся він на инші способи. Одного дня явив ся у репрезентанта одної великої держави посланник Іззет-бея, шеф тайної канцеляриї султана, Ісмаіл Кемал-бей, та в імени Іззета поставив амбасадорови таке предложене: Поможіть скинути Галіл Ріфата, а я предложу тогди до заіменованя великим везиром такого чоловіка, котрий буде вам догідний і котрий буде робити таку політику, яку ви схочете.... Адбасадор не згодив ся на то і чемно але рішучо показав Кемалеви двері.

В кілька днїв забув Іззет-паша на все і придумав нову інтриґу. Казав султанови, що треба конче іменувати нового везира і предкладав ему одного по другім, то теперішного міністра справ внутрішних Мемдух-пашу, то міністра торговлї Магмуд Джеллалледдина, то знов давного міністра справ заграничних Турхан-пашу, давного вел. везира Джевада, а наконець головного управителя артилериї Цеккі-пашу. Але султан на то все сказав ему: „Я вдоволений з Галіл Ріфата; він служить менї вірно і знаю, що він готов для мене і для моеї держави віддати навіть свое житє“.

Іззет не знав вже ради і присів з своїми плячами. Дивно лиш — каже кореспондент — що Іззет вже так довго грае свою ролю, хоч були люди, котрі звертали увагу султана на то.

На султаньскім дворі живе вже від довшого часу вплививий арабский шейх Абул Гуда, котрого султан дуже любить і поважае, а котрий есть одним із тих не многих, що можуть сьміло і отверто відзивати ся до султана. Отже той шейх висказав недавно тому незапитаний султанови свою гадку о комнатнім слузї султана, Люфтім та о султаньскім любимци Іззеті-бею. — Люфті — казав шейх — есть локаем з роду і фаху; він добрий і щирий чоловік, котрому можна казати подавати собі чібук (люльку) та каву, але до висших цїлий він не надае ся. Що же до Іззета, то у него така мораль, що я переконаний, що він в данїй хвили готов не лиш свою вітчину, але й особу султана зрадити і продати. В очах всіх, цїлого краю і народу есть він зрадником. Амбасадори викидали его за двері а честні люди називають его злодіем. Мій Монархо, він старае ся відсунути від тебе всіх честних людий, котрі тебе люблять і тобі вірні. Длячого держиш такого чоловіка при собі? Прожени его від себе. Він то наробив тобі клопоту в Саідом-пашою. Треба перенести его на инше становище, де би не міг шкодити анї тобі, анї державі і народови....

Шейх Абул Гуда вийшов від султана — а Іззет-бей, султаньский посередник, подав шейхови до відомости приказ султана, щоби він більше не являв ся на султаньскім дворі.

В справі Саіда-паші був межи посланниками султана, котрі приходили до анґлїйскої амбасади також дворский Раґіґ-бей. Коли він вернув не вдіявши нїчого, сказав султанови: Саід сказав менї, що Іззет грозив ему в твоім имени смертию і криміналом... Монархо — додав Раґіґ — ти знаеш, що я тобі вірний слуга, стережи ся того Іззета, бо він наробить ще тобі великої пакости!

Реґіґ вийшов, а Іззет, посередник султаньский сказав дворскому, щоби він не важив ся приходити більше до султаньскої палати.

Подібно стало ся і другому дворскому Аріфо-беєви а Іззет тепер сам панує і верховодить. Всї письма, які приходять до султана, мусять переходити насамперед через его руки і він визначуе, що мае султан читати, а що нї. Всї устні справоздання треба насамперед ему здавати, а він тогди каже султанови, що хоче.

Сам султан особисто есть добрим, розумним чоловіком і патріотичним монархом, але той інтриґант так его омотав, що нїхто не міг би его остерегти, хоч би ему дїйстно грозила яка небезпечність. Іззет день і ніч пильнуе того, щоби нїхто инший не дістав ся до султана.

Кажуть, що революцийні відозви, які недавно розкинено по місті, походять від Іззета, котрий тим способом хотів султана настрашити. З другої же сторони зачувати, що Іззет їздив до Сириї нїби то в справах особистих, приватних і там мав тайну нараду з ґенералом Абід-пашою, та полковником Данїш-беем, котрі оба суть найбільшими дорадниками наслїдника престола Решад-ефенді'ого. — З відси то пішла мабуть поголоска, що в Константинополи зроблено якийсь заговір против султана.

Перегляд політичний.

Вчера відбуло ся у Відни аж дванайцять зборів социялїстичних, на котрих ухвалено, щоби брати участь в виборах до ради громадскої.

Narod. Listy доносять, що проект нової реформи виборчої вводить 72 нових послів а соймам краєвим полишае до волї, чи вибір до пятої курии мае відбувати ся посередно, чи безпосередно. Лиш Відень і Прага мають вибирати безпосередно після постанови закона.

Ґр. Тун, намістник Чехії, приїздить нинї до Відня. Цїкава річ, що стане ся, позаяк Молодочехи обстають рішучо при тім, щоби ґр. Тун уступив.

В болгарскім собранию прийшло вчера до дуже бурливих сцен підчас дебати над кредитом на будову палати для князя. Радикали і социялїсти закидали князеви, що він марнуе публичні гроші.

Новинки.

Львів дня 27 грудня 1895.

— **Перенесеня нотарів:** Йосиф Онишкевич зі Зборова перенесений до Коломиї; Тит Пшесмицкий з Галича до Коломиї; Йосиф Зубек з Мільници до Зборова; Людвик Ревуский з Риманова до Добромиля; Михайло Савицкий з Куликова до Галича, Бенямин Макс. Райнер з Боринї до Мільници, Андрій Павлиш з Лютовиск до Рожнятова.

— **В рускій Колеґії в Римі** мае бути з початком слїдуючого року шкільного отворених 60 місць для питомців богословів з Галичини.

— **Еміґрация до Бразилії** ширить ся як пошесть чим раз дальше, а заражені горячкою еміґрацийною люди не дають ся нїчим переконати, що вибирають ся не то на ще більшу нужду, як та, серед якої жили тут в краю, але просто на погибель. Коли придивити ся близше сему рухови еміґрацийному, то мусить ся прийти до

то в долину. З під споду приходить до того кітлика одною рурою ґаз, а другою воздух і сунуть сувач в гору, аж прийдуть до того місця, де в кітлику есть мала дїрка, а перед нею запалена лямпка; ґаз запалюе ся від неї і при тім настае в кітлику такий вибух, що з дуже великою силою пре сувач в гору. В той сам спосіб сходить відтак сувач в долину. До сувача есть причіплена корба від колеса, і він ним обертае.

А всеж-таки найважнїйше значінє ґазу есть до нинї лиш яко материялу до осьвітлюваня улиць ґазом. Правда, тепер в сім напрямі настала мала застоя, бо не одно місто, котре готове вже було заводити у себе осьвітлюванє ґазом, захитало ся в своїм намірі і вижидае, чи не лїпше буде за рік, за два завести електричне осьвітленє. Нинї вже й ґаз не до вподоби, не то нафтове сьвітло. А що було давнїйше, коли о сьвітлї електричнім ще нікому й не снило ся, а о нафтї та ґазї не було й бесіди? Ну, тогди якось обходила ся люди без сьвітла — сиділи кождий в своїй хатї і не волочили ся по ночах та не робили з ночи день, як то буває нинї по великих містах. А коли вже кому конче треба було в ночи виходити, то або ішов таки на потемки або запалював собі скипку. Богатшим людем сьвітила в ночи їх служба смолоскипами або лїхтарнями з каганцями.

Так було аж до початку 16-го столїтя. Перше осьвітлюванє улиць завів у себе Париж. В 1526 р. ухвалив був французкий парлямент закон, приказуючий кождому властителеви камениці, щоби ставив на ніч в однім вікнї сьвітло. Причиною такого розпорядженя було то, що в Парижи діяли ся часто розбої. В кілька літ пізнїйше вбивано посеред улиці високий паль а на нім на вершку був на відповіднім приладї завішений кітлик повен лою з кнотом. Був то отже великий каганець до осьвітлюваня улиці — перша лїхтарня. Однакож тими каганцями сьвітили лиш в зимі і то від 10 год. вечером до 4 рано. В той спосіб осьвітлювано улиці Парижа через 120 лїт. Коли-ж нічним розбоям не то не було кінця, але они ставали ще частїйші і зухвалїйші, наказав був префект полїциї Ля Рейн, щоби в кождій улици розтягнути від дому до дому два шнури а на їх перехрестю завісити лїхтарню. Лїхтарні ті треба було що вечера спускати і засьвічувати а відтак знову підтягати. Кождий господар, котрого лїхтарня не горіла, був остро караний. Такий спосіб осьвітлюваня улиць заведено опісля в Ліонї. По инших містах панувала еґипетска темнота. Аж наконець за примІром Парижа пішли й другі великі міста: Льондон завів у себе осьвітлюванє улиць в 1668 р., Берлин 1679, Відень 1687, Липск 1702, Дрезден 1705, Франкфурт над Меном 1707, Ґданьск 1709, Гамбурґ 1713 р. Під конець 17 столїтя мав вже Париж 8000 лїхтарень. В 1766 р. пододавано лїхтарням перші ревербери або рефлектори, т. е., гладко поліровані бляхи, від котрих мало відбивати ся сьвітло лїхтарні. Але лїхтарні все ще висіли на шнурах і то аж до 1840 р.

Наконець з початком сего столїтя настав ґаз, але осьвітлюванє ним було досить дороге, бо раз сама фабрикация ґазу була дорога а відтак і розводженє его по улицях вимагало великих коштів. Осьвітлюванє ґазом почало ширити ся на добре аж в пятьдесятих роках. Нинї, мимо того, що сьвітло електричне ширить ся чим раз більше, ґазове осьвітлюванє в тих містах, де оно вже від давна заведене, не конче ще зменшае ся, ба в Парижи число ґазових лїхтарень чим раз більше збільшае ся. Нинї мае Париж вже звиш 45.000 ґазових лїхтарень, що осьвітляють улиці, а около півтора тисяча людий жие там лиш з того, що чистять лїхтарні. Подібно маесь річ і по других великих містах.

Легко поняти, що при так великім числї лїхтарень ґазових по великих містах мусїли люди вже від давна придумувати над способами, як би їх можна борзо засьвічувати. Ще до недавна був той звичай, що міста удержували більше число людий, котрі о певній порі мусїли лямпи засьвічувати і гасити; він есть по части й до нинї. Чоловік, що засьвічуе лїхтарні біжить о назначеній годинї з маленькою лїхтарнею на дручку, в котрій горить мала лямпка спиритусова від лїхтарні до лїхтарні і запалюе ґаз. При такім засьвічуваню есть та недогода, що заким той чоловік позасьвічуе всі належачі до него лїхтарні, хоч би їх мав лиш сто, то вже вийде з них богато ґазу без ужитку, а відтак коли вже на однім кінци улиції сьвітить ся, то на другім ще темно і нераз треба пів години або й більше чекати, заким засьвітять. Ще більша недогідність показуесь при гашеню. Правда, можна би найлекше всі лїхтарні в містї погасити в той спосіб, колиб фабрика ґазу сперла від разу весь ґаз. Але бо на однїй і тій самій улици, на однім головнім проводї мусять однї лїхтарні горіти, другі треба погасити; не можна отже сперти все ґазу, лиш треба конче кожду лїхтарню окремо гасити, значить ся, закрутити в нїй кручку і спинити ґаз, а коли потреба засьвітити, знову еї відкрутити.

Отже щоби тій недогідности якось зарадити, придумано головно два способи. Перший спосіб есть той, що в тім місци, де горить ґазова поломінь, есть ще другий малесенький провід ґазовий, з котрого виходить ґаз навіть тогди, коли ґаз в головнім проводї замкнено і він горить дуже маленькою поломінию через цїлий день. Вечером треба отворити лиш го-

того переконаня, що причиною еміграциї есть не так може сама нужда серед нашого селянства, як величезна темнота. Наш селянин не хоче ніяк послухати хоч би найщирійшої ради, не хоче повірити хоч би найчистійшій правді, але за то з повною вірою слухае намов та підшептів всілякого рода мантіїв аґентів, що обдирають его до послідного і в найліпшім случаю привозять голого до Бразилиї. Не до.ить, що вже тут в краю коштом тих бідних емігрантів збогачують ся всілякі аґенти та мантії, але ще й італіяньскі мантії відбирають їм послідний крайцар. Досить хиба вказати на то, що таких мантіїв як Сідельник і Нодарі, котрі видурили від наших селян богато тисячів риньских, правительство італіяньске було змушене аж арештувати і зробити їм процес о обманьство. Найбільше селян виходить тепер з Тернопільщини, а як нам доносять, проявила ся досить велика горячка еміграцийна і в Ходорівщині. Для маючих охоту емігрувати до північної Америки буде може цікаво довідати ся, що сенатор Аводже у Вашінґтони предложив проект закона, після котрого мае бути недозволено приходити на поселене до Сполучених Держав всім особам від 14 до 60 року житя, котрі не уміють по анґлійски читати і писати.

— За пізно. З Відня доносять, що уратований при заваленю ся керниці робітник Юнґвірт, о чім ми недавно доносили, помер. Майже в тій хвили, коли нещасливий закінчив житє, принесено ему від Є. Вел. Цісаря дарунок в сумі 200 зр.

— Подяка. Впр. о. крилошанин Іван Юзичаньский, парох Боринич жертвував лепту для бідної молодіжи місцевої школи. За тую-ж закупив Вп. с. катехит Іван Рудович чобіт, хусток, камизельок, шапок, шаликів, материй на спідничи для дівчат, і пр. Дня 20 с. м. обділено сею одіжию 35 найбіднійших дітий. Іменем убогої молодіжи і їх родичів складае заряд школи прилюдно за сей щедрий дар Впр. о. крилош. І. Юзичаньскому, а також Вп. о. катихиті Рудовичеви за закупно річий сердечне „Спаси Біг“. Коби сей примір щедрих добродіїв був заохотою для многих до наслідуваня. — Заряд школи в Бориничах — *Е. Кобилянський.*

— Стара рада для лисих. Коли нині читае ся в ґазетах або в порозліплюваних на стінах в місті оголошенях про якусь нову масть на заріст, то можнаби погадати, що то дійстно щось нового, що дійстно удало ся комусь придумати таку масть, котрою лисий потребуе лиш помастити собі лисину, а зараз виросте ему нове волосе. Тимчасом того не було й не буде. А всетаки есть богато таких людий, котрі вірять, що то може бути. Таким радимо ужити того способу, котрого уживала египетска королева Хаті яких 6000 літ тому назад; есть то безперечно найстарша рада для лисих. На старім египетскім папирусі удало ся именно відчитати одному анґлійскому ученому таку раду, котру подав тій королевій якийсь египетский винахідець чудесної масти: „Возьми одну песю лабу, один дактиль, одно осляче копито і звари в оливі та натирай міцно тою оливою шкіру на голові“. Бодай, чи не осляче копито в сій масти найпомічнійше на заріст!

— Померли: Іван Кромп, директор уряду почтово-телеграфічного у Львові помер нагло на удар серця дня 24 с. м. на сам сьвятий вечер по вечери. Покійник був загально люблений і шанований в кругах урядничих. — Фердинанд Пільоті, славний маляр німецкий, помер в Монахові дня 21 с. м.

Телеграми

Відень 27 грудня. Є Вел. Цісар приїхав тут вчера рано з Монахова.

Ню-Йорк 27 грудня. З Гаванни наспіла вість, що межи ворохобниками а іспаньским войском прийшло оногди коло Матензос до великої битви. Ворохобники віддалені від Гаванни ще лиш на 50 миль. Після иншої вісти Мартінец Кампос побив ворохобників, котрі стратили 700 людий.

Льондон 27 грудня. Турецке войско взяло місто Цейтун.

Надіслане.

Правда, вістник політики, науки і письменства виходити ме з новим роком 1896 раз в тиждень кождої пятниці в обемі одного аркуша. Ціна в Австриї річно: 4 р., піврічно 2 р., чвертьрічно 1 р. за границею (задля значних коштів пересилки) річно 8 рубл., піврічно 4 рубл.

Щоби управильнити наклад, просимо о скорі замовленя, а передплату просимо надсилати перед новим роком, вглядно перед почином нового чвертьрочя. При сій нагоді просимо о присилку залеглих належитостий, які виписані на адресі.

Осьмий рік стоїть наш вістник на стороже українсько-рускої національної ідеї і культурного розвитку українсько-руского народу і після спроможности, серед трудних і невідрадних обставин заступае інтереси України-Руси, а жива участь в обороні сих інтересів, яку проявляли наші письменники нашого вістника з усіх сторін України-Руси, засьвідчае потребу істнованя нашого вістника.

Відповідно потребам і домаганям які проявляли ся з ріжних чторін України-Руси, перемінили ми сторік наш місячник на двотиждневник, щоб сим способом дати спроможність нашим письменникам як і читачам до частійшої обміни гадок. Політична блуканина і затемнюване ясного ідеалу народного українсько-руского, до чого всякі люди і сьвідомо і несьвідомо прикладають свої руки, вкладае на нас тим більший обовязок, пильнувати сеї справи і тому ми рішили ся вістник наш зробити **письмом тижневим** без підвисшеня передплати, хоч наклад видавництва тим збільшить ся. Робимо се в тій певній надії, що земляки наші з усіх сторін України-Руси щиро підопруть наші змагання не тілько матеріяльними засобами, але й письменною підмогою. Просимо особливо надсилати нам вісти про житє-бутє нашого народу і всякі прояви, змагання та перепони на сім полі з усіх сторін України-Руси, щоб вістник наш був повною літописю змагань і розвитку національно-політичного і культурного всего українсько-руского народу. — *Ред. Правди.*

Рух поїздів зелізничих

важний від 1 мая 1895, після середно-европ год.

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·	4·55	10·25	6·45	—
Підволочиск	—	1·56	5·4	—	9·50	10·20	—
Підвол. з Підзам.	—	2·10	6·	—	10·14	10·44	—
Черновець	6·15	—	—	10·30	2·40	—	—
Черновець що понеділка	—	—	—	10·35	—	—	—
Стрия	—	—	—	5·25	9·33	—	7·38
Сколього і Стрия	—	—	—	—	—	3·00	—
Белзця				9·15	7·10		

Приходять з

Кракова	1·22	5·10	8·40	7·00	9·06	9·00	—
Підволочиск	2·25	10·00	—	8·25	5·00	—	—
Підвол. з Підзам.	2·13	9·44	—	8·12	4·33	—	—
Черновець	9·50	—	—	1·32	7·37	—	—
Черновець що понеділка	—	—	—	6·17	—	—	—
Стрия	—	—	—	12·05	8·10	1·42	—
Сколього і Стрия	—	—	—	9·16	—	—	—
Белзця				8·00	4·40		

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

Час подаемо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского: коли на зелізници 12 год. на то львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Відни 8·56 вечер.

Поїзд блискавичний до Львова 8·40 вечер, в Кракова 2·04 по полудни, в Відня 7·04 ран о.

За редакцию відповідае: Адам Кроховецкий.

ловний провід, а тогди від тої маленької поломіни займе ся і велика. Сего способу уживають тепер загально. Однакож есть при тім та недогода, що все-таки згарае богато ґазу без потреби. Длятого придумано тепер инший спосіб; чи ліпший, покаже практика. В тім місци, де в ліхтарни виходить ґаз, есть уставлена з боку т. зв. плятинова губка, а до неї пускае ся ґаз окремим проводом. Від тої губки іде плятиновий дріт саме понад то місце, з відки з головного проводу виходить ґаз в ліхтарни. Скоро пустити ґаз, то він рівночасно виходить головним проводом і бічним, та іде тут до плятинової губки, котра его з такою силою в себе втягае, що аж розжарює ся. Від губки розжарює ся й дріт та запалюе головну поломінь. Запалене не вимагае більше часу як 5 до 6 секунд, а за той час певно не вибіжить тілько ґазу, кілько згорить за день у вічній маленькій поломіни.

В нинішних часах, коли так богато, взглядно на дуже довгий час мусимо уживати штучного сьвітла до осьвітлюваня комнат, мало хто уважае на то, як великої ваги есть то сьвітло, яке відбивае ся від стін в комнаті і всеї обстави. А сьвітло то, яке відбивае ся від стін при штучнім осьвітленю, есть з двояких взглядів важне. Звістно загально, що безпосереднє сьвітло сонця разить дуже очи; противно же то сьвітло сонця, яке вже відбивае ся від других предметів, або т. зв. рефлектоване сьвітло, есть для ока далеко милійше і не томить его. Звістно також, що в сумерку, а навіть і в ночи можна при помочи зеркала відчитувати грубше письмо навіть і без сьвітла. А причина тому така: зеркало навіть і в ночи збирае ще то проміне сьвітла, яке есть, а відбиваючи его назад робить его сильнійшим і осьвітлюе майже ще раз так сильно даний предмет н. пр. папір з якимсь письмом. При осьвітлюваню комнат штучним сьвітлом треба отже на що зважати? На то, щоби раз то сьвітло відбивало ся відповідно від стін і всеї обстави так, щоби ціле осьвітлене комнати не томило очий, а відтак, щоби то сьвітло, яке відбивае ся, збільшало силу осьвітленя. Возьмім найліпше оттакий примір.

Маємо такі предмети, котрі як н. пр. чисте скло перепускають сьвітло майже зовсім; зеркала знов не перепускають сьвітла, але майже зовсім его відбивають назад, значить ся, проміне сьвітла впаде на зеркало і відбе ся від него десь аж на стіну. Семпнер (Sumpner) в Льондоні доходив силу відбиваня сьвітла всіляких стін і обчислив, що гладкі, білі стіни відбивають 80 процент сьвітла, жовті 40 а сині 25 процент і тим способом збільшають ясність штучного сьвітла. Возьмім такий примір: В комнаті горить 100 сьвічок; стіни і стеля комнати та вся обстава суть такі, що відбивають назад половину того сьвітла, отже вертають назад силу сьвітла 50 сьвічок. В комнаті стае яснійше, бо з даного першим разом сьвітла 100 сьвічок вертае за другим разом ще сьвітло 50 сьвічок назад. То відбите сьвітло 50 сьвічок відбивае ся ще раз але вже о половину менше, дае отже сьвітло 25 сьвічок, за третим разом вже лиш 12 і піз і т. д. Коли-ж врахуемо тепер разом все то сьвітло, то покаже ся, що коли б стіни і обстава відбивали лиш половину сьвітла 100 сьвічок, то збільшили би осьвітлене майже до сили 200 сьвічок. Коли же білі стіни відбивають найбільше сьвітла, то виходить з того, що стіни повинні би бути білі. Виходить з того дальше, що мальованем стін причиняемо собі не лиш видатків на само мальоване, але й на сьвітло та ще й збавляемо очи. То учить нас тако-ж, що умбри при лямпах повинні бути білі, а не матові, а вже ніяк червоні, як то декуди увійшло в моду.

(Дальше буде).

ІНСЕРАТИ.

Найдешевше жерело закупна
в Галичині
також на рати.

На теперішну пору надійшли вже великі транспорти диванів, хідників, диванів для їдальней і комнат дитинних, стінних, церковних і перед престоли. Надто портиери вовняні, занавіси коронкові, колдри, коцики до подорожи, дери на коні і санки, вкінци капи на ліжка і столи по дуже низьких цінах.

Великий вибір правдивих диванів перских і смирненьских. Задивляючо дешеві артикули декорацийні хиньского і японьского виробу.

Щоденно одержуємо нові посилки до ріжних відділів нашого маґазину, як прим. блювки, костюми, шляфрочки, капелюші дамскі і дитинні, плащики, суконки дитинні і убраня для хлопчиків, біле Єґера, вироби волічкові, рукавички, панчохи, кальоші росийскі, парасолі від дощу, артикули футряні, як зарукавки, ковнїрі, шапочки, коронки, естяжки, воальки і т. д.

П. Т. Войсковим, державним і приватним урядникам також пп. властителям дібр, оо. духовним і учителям **улекшуємо закупно запроваджаючи часткові сплати.**

Цїнники gratis і franco. 83

Листи і замовленя просимо адресовати:

До заряду Віденьского маґазину

„Au Louvre“

у Львові, площа Капітульна число 3.

С. Спітцер у Відни

поручає

Товари камінні і шамотові.

Плити білі і кольорові. — Насади коминкові. Комплетні уряджения для стаен і обор.

На жадане висилаємо катальоґи.

Заступники для Галичини і Буковини

Гамель і Файґель

у ЛЬВОВІ, улиця Коперніка число 21.

Інсерати

(„оповіщеня приватні“) як для „Народної Часописи“ так також для „Ґазету Львівскої“ принимає лиш „Бюро Дневників“ **ЛЮДВИКА ПЛЬОНА**, при улици Кароля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиция місцева тих ґазет.

Бюро дневників і оголошень

Л. ПЛЬОНА

у Львові

улиця Кароля Людвика ч. 9.

приймає

абонамент на всі дневники

по цїнах оригінальних.

С. Кельсен у Відни

поручає

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненем. — Збірники на воду. — Комплетні уряджения купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ

Львів ГАМЕЛЬ і ФАЙҐЕЛЬ Коперніка 21.

На жадане висилає ся катальоґи.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові

улиця Кароля Людвика число 9, приймає

абонамент на всі дневники по цїнах оригінальних.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом Б. І. Вебера.